

Vejledning om overførsel af personoplysninger til tredjelande

Indhold

1. Forord	3
2. Kort om tredjelandsoverførsler	4
2.1. Hvad er en overførsel?	4
2.2. Hvad er et tredjeland eller en international organisation?	4
2.3. Sikre og usikre tredjelande og organisationer	4
2.4. De fire essentielle europæiske garantier	5
3. Overførsel til sikre tredjelande, områder, sektorer m.fl.	6
4. Overførsel til usikre tredjelande m.fl. – fornødne garantier	8
4.1. Retligt bindende instrumenter (aftaler mv.) mellem offentlige myndigheder eller organer	8
4.2. Bindende virksomhedsregler	9
4.2.1. Indholdsmæssige minimumskrav til bindende virksomhedsregler	10
4.2.2. Godkendelsesprocedure i forbindelse med bindende virksomhedsregler	10
4.3. Adfærdskodekser og certificeringsmekanismer	11
4.4. Standardbestemmelser om databeskyttelse	12
4.5. ”Ad hoc”-kontrakter	12
5. Overførsel til usikre tredjelande m.fl. – særlige undtagelser	14
5.1. Samtykke	14
5.2. Nødvendig af hensyn til indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt mellem den dataansvarlig og den registrerede	14
5.3. Nødvendig af hensyn til indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt mellem den dataansvarlig og en anden fysisk eller juridisk person	15
5.4. Nødvendig af hensyn til vigtige samfundsinteresser	15
5.5. Nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares	15
5.6. Nødvendig for at beskytte vitale interesser	15
5.7. Overførsel fra et register	16
5.8. Interesseafvejning med passende garantier	16
6. Kvikguide til tredjelandsoverførsel	17

1. Forord

Når private virksomheder og offentlige myndigheder behandler personoplysninger skal det ske i overensstemmelse med behandlingsreglerne i databeskyttelsesforordningens kapitel II. En behandling kan således f.eks. ske, hvis det sker med samtykke fra den registrerede, eller hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt mv.

I nogle situationer kan virksomheder og myndigheder – i forbindelse med deres behandlinger af personoplysninger – have et ønske om eller et behov for at overføre personoplysninger til et land uden for EU – et såkaldt tredjeland. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en virksomhed eller en myndighed ønsker at benytte en anden virksomhed i et tredjeland, herunder f.eks. USA eller Indien, til at drifte sine IT-systemer, eller hvis en myndighed, som følger af en aftale med et tredjeland, er forpligtet til at overføre f.eks. skatteoplysninger.

Ønsker du at overføre personoplysninger til et tredjeland eller en international organisation, skal du være opmærksom på, at det i så fald ikke er nok at overholde behandlingsreglerne i databeskyttelsesforordningens kapitel II. De særlige regler om overførsel af personoplysninger til tredjelande i databeskyttelsesforordningens kapitel V skal også iagttages.

I denne vejledning får du en kort introduktion til reglerne i databeskyttelsesforordningens kapitel V om overførsel af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer. Du kan også i vejledningens afsnit 6 finde en kvikguide til tredjelandsoverførsler.

Ønsker du en nærmere gennemgang af reglerne, kan du bl.a. læse selve lovteksten i databeskyttelsesforordningens kapitel 5, artikel 44-50 (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger) eller kapitel 6 i Justitsministeriets betænkning om databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning (betænkning nr. 1565/2017).

Herudover kan du også læse mere om tredjelandsoverførsel på Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk, der også indeholder links til andre relevante hjemmesider.

2. Kort om tredjelandsoverførsler

Databeskyttelsesforordningen indeholder i kapitel V en række **særlige regler for overførsel af personoplysninger til tredjelande eller til internationale organisationer** ("tredjelandsoverførsler"). Forordningens regler om overførsel af personoplysninger til tredjelande kendes i meget vidt omfang fra det nuværende databeskyttelsesdirektiv samt fra praksis fra bl.a. Artikel 29-gruppen (fremover Det Europæiske Databeskyttelsesråd).

Formålet med de særlige regler er at sikre, at den databeskyttelse som de registrerede borgere, kunder m.fl. er sikret i EU efter forordningens regler ikke bliver udvandet, blot fordi oplysningerne overføres til lande eller organisationer uden for EU's grænser.

2.1. Hvad er en overførsel?

Begrebet "overførsel" dækker både den situation, hvor en dataansvarlig i EU *videregiver* personoplysninger til en dataansvarlig uden for EU og den situation, hvor en dataansvarlig (eller en databehandler) i EU *overlader* en behandling af personoplysninger til en databehandler uden for EU.

En overførsel kan f.eks. bestå i en elektronisk transmission eller i en fremsendelse af en USB nøgle, men en overførsel kan også bestå i, at personer i et tredjeland blot gives "se-adgang" til oplysninger, der befinder sig i EU.

Eksempel 1: En virksomhed etableret i Danmark ønsker at benytte en virksomhed i Indien til IT-support. De indiske medarbejdere har ikke teknisk adgang til at lagre eller printe personoplysninger, men har alene adgang til at se oplysningerne.

Der er tale om en overførsel til et tredjeland, da personoplysninger i Danmark gøres tilgængelige for medarbejderne i den indiske virksomhed. Det gør ingen forskel, at oplysningerne alene kan ses i Indien eller, at medarbejderne ikke forstår dansk.

2.2. Hvad er et tredjeland eller en international organisation?

Et tredjeland er et land, som ikke er medlem af EU eller EØS (Island, Liechtenstein og Norge).

En international organisation kan f.eks. være Røde Kors, WHO, FN, OECD m.fl. For at reglerne i forordningens kapitel V finder anvendelse på internationale organisationer, er det en forudsætning, at den internationale organisation befinder sig i et tredjeland.

2.3. Sikre og usikre tredjelande og organisationer

I forordningen sondres der mellem, om en overførsel sker til såkaldte **sikre** (artikel 45) eller **usikre** (artiklerne 46, 47 og 49) tredjelande eller internationale organisationer. Bemærk dog, at sprogbrugen **sikre** og **usikre** tredjelande ikke stammer fra forordningen, men derimod er betegnelser, der er almindeligt anvendt i praksis.

Er der tale om **sikre** tredjelande eller organisationer kan en overførsel som udgangspunkt ske uden videre, hvorimod en overførsel til **usikre** tredjelande eller organisationer kræver, at der fastsættes fornødne garantier eller at nogle særlige undtagelser finder anvendelse. I afsnit 3 og 4 i denne vejledning kan du læse mere om overførsel til henholdsvis sikre og usikre tredjelande og organisationer, herunder en beskrivelse af, hvad der ligger i begreberne **sikre** og **usikre** tredjelande.

2.4. De fire essentielle europæiske garantier

Når du overfører personoplysninger til et tredjeland, skal du være opmærksom på, at de europæiske datatilsyn (i regi af den såkaldte Artikel 29-gruppe) i 2016 har opstillet fire essentielle europæiske garantier, der *altid* skal efterleves, uanset om man overfører personoplysninger til sikre eller usikre tredjelande.

De fire essentielle europæiske garantier er udledt af praksis fra EU-Domstolen og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og har følgende indhold:

1. Myndigheder i tredjelandes adgang til og brug af personoplysninger hidrørende fra EU skal ske på grundlag af klare, præcise og tilgængelige regler.
2. Myndigheder i tredjelandes adgang til og brug af personoplysninger hidrørende fra EU skal være nødvendig og proportional (der skal være balance mellem formålet (national sikkerhed) og indgrebet i de registreredes ret til beskyttelse af deres privatliv.
3. Der skal være en uafhængig og effektiv tilsynsmyndighed i tredjelandet.
4. Der skal være tilgængelige og effektive retsmidler for de registrerede i tredjelandet.

De fire essentielle europæiske garantier er bl.a. nødvendige at være opmærksomme på i den situation, hvor en efterretningstjeneste i et tredjeland kræver at få adgang til oplysninger, som en dataimportør i det pågældende tredjeland har modtaget fra en dataeksportør i EU. I disse situationer skal den pågældende efterretningstjenestes adgang til oplysningerne ske under iagttagelse af garantierne.

Konsekvensen af de fire essentielle europæiske garantier er i princippet, at der ikke kan overføres personoplysninger om europæiske registrerede til et tredjeland, hvis dette tredjelandes lovgivning, praksisser mv., i forhold til offentlige myndigheders mulighed for at tilgå oplysninger af hensyn til national sikkerhed og retshåndhævelse, ikke muliggør en efterlevelse af garantierne. Bliver du således som dataeksportør opmærksom på – f.eks. fra sin dataimportør – at et tredjeland indsamler overførte personoplysninger, af hensyn til national sikkerhed, i et uproportionalt omfang, skal du stoppe med at overføre personoplysninger til det pågældende tredjeland.

3. Overførsel til sikre tredjelande, områder, sektorer m.fl.

Hvis du ønsker at overføre personoplysninger til et tredjeland, bør du først undersøge, om Europa-Kommissionen (herefter "Kommissionen") har truffet afgørelse om, at beskyttelsesniveauet i det pågældende tredjeland eller den internationale organisation er tilstrækkeligt. I daglig tale kaldes dette for "sikre tredjelande". Har Kommissionen truffet en såkaldt "tilstrækkelighedsafgørelse", kan oplysningerne som udgangspunkt overføres uden videre.

Det er kun Kommissionen, der kan fastslå, at et tredjeland, et område i et tredjeland, en sektor i et tredjeland eller en internationale organisation beliggende i et tredjeland er sikkert, og dermed har et beskyttelsesniveau, som i det væsentlige svarer til det beskyttelsesniveau, der gælder i EU. Ved sin vurdering foretager Kommissionen bl.a. en analyse af de regler, der gælder for behandling af personoplysninger i tredjelandet eller den internationale organisation, men også en analyse af, hvordan landet eller organisationen efterlever retsstatsprincippet, regler for klageadgang og domstolsprøvelse m.m.

Når Kommissionen har truffet afgørelse om, at et tredjeland eller en organisation er sikkert betyder det, at der kan overføres personoplysninger til en modtager i det pågældende land eller i den pågældende organisation, uden at der først skal søges om godkendelse fra en kompetent tilsynsmyndighed eller lignende – dog under forudsætning af, at forordningens øvrige regler, herunder behandlingsreglerne i forordningens kapitel II samt de fire essentielle europæiske garantier overholdes.

Kommissionen har efter det gældende databeskyttelsesdirektivs regler allerede truffet afgørelse om, at visse lande eller områder/sektorer i tredjelande er sikre. Disse afgørelser vil fortsat være gældende, når databeskyttelsesforordningen finder anvendelse fra den 25. maj 2018, indtil Kommissionen måtte ændre, erstatte eller ophæve afgørelserne.

Du skal som virksomhed eller myndighed være opmærksom på, at Kommissionen vil foretage regelmæssige gennemgange af sine afgørelser om, at et tredjeland eller en organisation er sikkert. Der er altså en mulighed for, at lande som tidligere af Kommissionen er fastslået som sikre, efter en revision ikke kan opretholde denne status. Du bør derfor altid orientere dig på f.eks. Kommissionens hjemmeside http://ec.europa.eu/justice/data-protection/international-transfers/index_en.htm for at få en opdateret status på Kommissionens tilstrækkelighedsafgørelser.

Nedenfor i figur 1 og 2 kan man finde en liste over de tredjelande eller områder/sektorer i tredjelande, som Kommissionen på nuværende tidspunkt har vurderet som værende sikre:

Figur 1: Oversigt over sikre tredjelande

Andorra	Argentina	Færøerne	Guernsey	Isle of Man
Israel	Jersey	New Zealand	Schweiz	Uruguay

Figur 2: Oversigt over sikre områder/sektorer i tredjelande

Australien	Overførsel af oplysninger om flypassagerer
Canada	Modtagere underlagt den canadiske Personal Information Protection and Electronic Documents Act (PIPED ACT))
USA	Overførsel af oplysninger om flypassagerer, og overførsel til organisationer/virksomheder, der har tilsluttet sig EU-U.S. Privacy

4. Overførsel til usikre tredjelande m.fl. – fornødne garantier

Hvis du ønsker at overføre personoplysninger til et tredjeland eller en organisation, som Kommissionen ikke har vurderet som værende sikkert, vil der være tale om en overførsel til et ”usikkert tredjeland” eller en ”usikker organisation i et tredjeland”.

I disse situationer kan der kun overføres personoplysninger, hvis dataeksportøren (dataansvarlig eller databehandler i EU) har givet de fornødne garantier for databeskyttelse. Det er også en betingelse, at der findes rettigheder, som kan håndhæves, og effektive retsmidler for de registrerede, som er tilgængelige. Fornødne garantier kan f.eks. gives ved indgåelse af en kontrakt mellem dataeksportøren (i EU) og dataimportøren (i et tredjeland).

I afsnit 4.1.-4.5. nedenfor beskrives de muligheder, som en dataeksportør¹ har for at give de fornødne garantier i forbindelse med overførsel af personoplysninger til en dataimportør² i et usikkert tredjeland. Det drejer sig om:

- 1) Retligt bindende instrumenter (aftaler mv.) mellem offentlige myndigheder eller organer,
- 2) bindende virksomhedsregler,
- 3) adfærdskodeks og certificeringsmekanismer,
- 4) standardbestemmelser om databeskyttelse og
- 5) ad hoc-kontrakter.

4.1. Retligt bindende instrumenter (aftaler mv.) mellem offentlige myndigheder eller organer

Det er muligt at overføre personoplysninger mellem *offentlige myndigheder eller organer* på baggrund af såkaldte retligt bindende instrumenter. Et sådan instrument kan bl.a. være et aftalememorandum eller en udvekslingsaftale, f.eks. på skatteområdet.

Det er vigtigt at fastslå, om et instrument er retligt bindende eller ej – det vil sige, om parterne kan håndhæve instrumentet over for hinanden. Hvis instrumentet er retligt bindende, kræves der ikke en specifik godkendelse fra en kompetent tilsynsmyndighed (Datatilsynet hvis en overførsel foretages af en dansk myndighed). Er instrumentet derimod ikke retligt bindende, kræves der en godkendelse fra den kompetente tilsynsmyndighed (Datatilsynet).

Eksempel 2: Skatteministeriet har indgået dobbeltbeskatningsaftale med skattemyndighederne i USA. I denne aftale er der retligt bindende regler om, i hvilket omfang der kan ske udveksling af skatteoplysninger.

Da der er tale om et retligt bindende instrument (aftale), kan der ske overførsel af personoplysninger til skattemyndighederne i USA, uden at Skatteministeriet forudgående skal indhente en godkendelse fra Datatilsynet.

¹ En dataeksportør er en dataansvarlig eller en databehandler i EU.

² En dataimportør er en dataansvarlig eller en databehandler i et tredjeland.

4.2. Bindende virksomhedsregler

Bindende virksomhedsregler er regler om beskyttelse af personoplysninger, som en virksomhed, der er etableret i EU, overholder i forbindelse med overførsel af personoplysninger til en dataansvarlig eller en databehandler i et eller flere tredjelande, når virksomhederne er del af en koncern eller en gruppe af foretagender, der udøver en fælles økonomisk aktivitet.

Benytter man bindende virksomhedsregler, kræves der ikke specifik godkendelse til de enkelte tredjelandsoverførsler. Inden bindende virksomhedsregler kan anvendes, skal reglerne dog være godkendt af den kompetente tilsynsmyndighed, som normalt vil være tilsynsmyndigheden i den EU-medlemsstat, hvori en koncerns EU hovedvirksomhed er beliggende.

Anvendelsen af bindende virksomhedsregler som fornødne garantier forudsætter ikke, at et moderselskab ejer over 50 % af kapitalandelene i et datterselskab, eller at moderselskabet kan udøve bestemmende indflydelse over datterselskabet, hvis selskaberne udøver en fælles økonomisk aktivitet.

Fordelen ved at benytte bindende virksomhedsregler er, at der ikke skal tilvejebringes fornødne garantier, hver gang en koncernvirksomhed i EU ønsker at overføre oplysninger til en koncernvirksomhed uden for EU (se figur 3 til illustration).

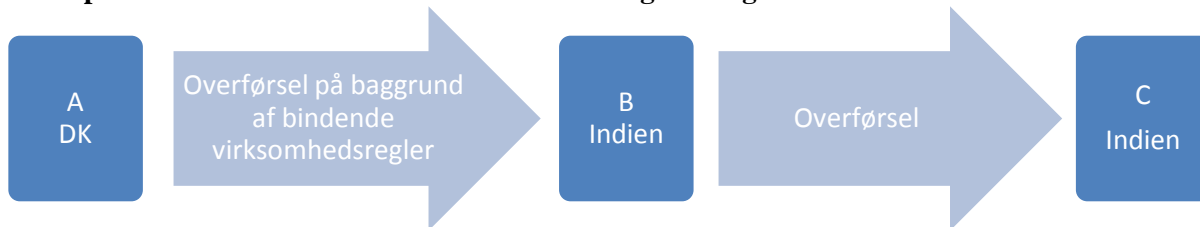
Figur 3: Koncern, der ikke benytter bindende virksomhedsregler

Figur 3 viser et eksempel på kompleksiteten i forhold til overførsel af personoplysninger i en koncern, der ikke har bindende virksomhedsregler. For hver enkelt pil vil der skulle foreligge et garantigrundlag, f.eks. standardbestemmelser eller ad hoc-kontrakter.

4.2.1. Indholdsmæssige minimumskrav til bindende virksomhedsregler

Eksempel 3: Hvornår kan bindende virksomhedsregler bruges

En koncernvirksomhed i Danmark (A) ønsker at benytte servere, som stilles til rådighed af virksomheden B i Indien, som er en del af samme koncern. Overførslen finder sted i overensstemmelse med et godkendt sæt bindende virksomhedsregler. Da B imidlertid oplever problemer med strømforsyningen til serverne, besluttet det for en kort periode at gøre brug af servere, som en lokal indisk virksomhed (C), stiller til rådighed.

Overførslen fra A til B kan ske på baggrund af de bindende virksomhedsregler. Videreoverførslen fra B til C kræver imidlertid et særskilt overførselsgrundlag, da C ikke er en del af koncernen eller i øvrigt har en fælles økonomisk aktivitet med koncernen. Et sådan overførselsgrundlag kunne f.eks. være indgåelse af en standardaftale mellem A og C.

De indholdsmæssige krav til bindende virksomhedsregler omfatter overordnet set krav til 1) reglernes bindende virkning, 2) reglernes efterlevelse, 3) samarbejdsforpligtelser med tilsynsmyndighederne, 4) beskrivelse af behandlinger og data flows, 5) mekanisme til rapportering af ændringer og 6) databeskyttelse.

Indholdet og struktureringen af bindende virksomhedsregler afhænger meget af den virkelighed, som en koncern eller gruppe af foretagender, der udøver en fælles økonomisk aktivitet, befinder sig i. Der findes altså ikke en obligatorisk standardansøgning, opbygning m.m. Derimod er det op til ansøgeren selv at udarbejde et udkast, der på overbevisende måde, fastsætter de fornødne garantier.

De specifikke krav kan ses i databeskyttelsesforordningens artikel 47, stk. 1 og 2. Det forventes endvidere, at Kommissionen vil præcisere, hvad der nærmere ligger i ovenstående krav.

4.2.2. Godkendelsesprocedure i forbindelse med bindende virksomhedsregler

Når den kompetente tilsynsmyndighed har gennemgået virksomhedens udkast til bindende virksomhedsregler og finder, at disse lever op til de indholdsmæssige minimumskrav – og dermed giver fornødne garantier – (typisk efter drøftelser med koncernen), godkender tilsynsmyndigheden de bindende virksomhedsregler.

Inden den kompetente tilsynsmyndighed kan godkende et sæt bindende virksomhedsregler, skal den dog forelægge sit udkast til godkendelse for Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

Rådet skal derefter, inden for nogle bestemte frister, komme med en udtalelse til den kompetente tilsynsmyndigheds udkast til godkendelse, og den kompetente myndighed skal i videst muligt omfang tage hensyn til rådets udtalelse.

Følger den kompetente tilsynsmyndighed Databeskyttelsesrådets udtalelse, vil tilsynsmyndigheden kunne godkende de bindende virksomhedsregler, når den tilrettede godkendelse har været forelagt for rådets formand.

Ønsker den kompetente tilsynsmyndighed derimod ikke at tage højde for Databeskyttelsesrådets udtalelse, skal tilsynsmyndigheden underrette rådet herom, hvorefter sagen skal afgøres efter nogle særlige regler om tvistbilæggelse ved Databeskyttelsesrådet.

Det forventes i øvrigt, at det meste af arbejdet med godkendelse af bindende virksomhedsregler vil finde sted i undergrupper til Databeskyttelsesrådet, og at der vil blive anvendt en procedure, der minder om den, der anvendes i dag. For nærmere om denne procedure henvises der til afsnit 6.4.2.2.2. i Justitsministeriets betænkning om databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning (betænkning nr. 1565/2017).

4.3. Adfærdskodekser og certificeringsmekanismer

Hvor bindende virksomhedsregler hovedsagligt kan benyttes af store internationale koncerner, er det tanken, at adfærdskodekser og certificeringsmekanismer især vil kunne være interessante at benytte for små og mellemstore virksomheder.

Dette skyldes bl.a., at adfærdskodekser og certificeringsmekanismer vil kunne udarbejdes af andre end de dataansvarlige og databehandlere selv, herunder f.eks. af brancheorganisationer mv., som kan have en interesse i at lette deres medlemmers overholdelse af databeskyttelsesforordningens regler.

I en tredjelandssammenhæng kan et adfærdskodeks eller en certificeringsmekanisme (krav) f.eks. indeholde regler og krav, som dataansvarlige og databehandlere – der tilslutter sig et adfærdskodeks eller en certificeringsmekanisme – forpligter sig til at overholde i forbindelse med overførsel af personoplysninger til tredjelande. De indholdsmæssige regler og krav vil skulle indeholde nogle af de elementer, der også indgår i et sæt bindende virksomhedsregler (se afsnit 4.2.1.) eller i en standardaftale (se afsnit 4.4.).

Tilslutter en dataansvarlig eller en databehandler i et tredjeland sig et godkendt adfærdskodeks eller en godkendt certificeringsordning, vil dataansvarlige og databehandlere i EU kunne overføre personoplysninger til de tilsluttede virksomheder mv. i et tredjeland uden forudgående godkendelse fra en tilsynsmyndighed.

For at et adfærdskodeks eller en certificeringsordning kan benyttes i forbindelse med overførsel af personoplysninger til et tredjeland, skal disse betingelser være opfyldt:

1. Adfærdskodekset eller certificeringsordningen skal være godkendt af den kompetente tilsynsmyndighed eller af et certificeringsorgan.
2. Adfærdskodekset eller certificeringsordningen skal indeholde specifikke regler om tredjelandsoverførsel.
3. Der skal foreligge et bindende tilsagn fra dataimportøren i et tredjeland om at anvende adfærdskodekset eller certificeringsordningens regler om tredjelandsoverførsel.
4. Det bindende tilsagn skal kunne håndhæves af et kompetent kontrolorgan.

4.4. Standardbestemmelser om databeskyttelse

Det er muligt at stille fornødne garantier i form af standardbestemmelser om databeskyttelse, når man ønsker at overføre personoplysninger til et tredjeland.

Standardbestemmelser kan være vedtaget af Kommissionen eller af en tilsynsmyndighed. Standardbestemmelser vedtaget af en tilsynsmyndighed skal dog være godkendt af Kommissionen.

Hverken Datatilsynet eller de øvrige tilsynsmyndigheder har hidtil haft mulighed for at vedtage standardbestemmelser. Der findes således på nuværende tidspunkt ikke sådanne bestemmelser. Derimod har Kommissionen efter reglerne i databeskyttelsesdirektivet vedtaget tre sæt standardbestemmelser om databeskyttelse. Disse standardbestemmelser vil forsat gyldigt kunne anvendes, når databeskyttelsesforordningen finder anvendelse. Det er meget tænkeligt, at tilsynsmyndighederne også vil vedtage standardbestemmelser i fremtiden, da de tidligere har udtrykt et ønske herom.

Inden man gør brug af standardbestemmelser, skal man gøre sig klart, om man vil overføre oplysninger fra en dataansvarlig i EU til en dataansvarlig i et tredjeland, eller fra en dataansvarlig i EU til en databehandler i et tredjeland. Dette skyldes, at der findes forskellige standardbestemmelser til de to situationer. De gældende standardbestemmelser kan findes på Kommissionens hjemmeside http://ec.europa.eu/justice/data-protection/international-transfers/transfer/index_en.htm

Hvis man benytter standardbestemmelser, skal man ikke have en specifik godkendelse fra tilsynsmyndigheden. Man bør dog sikre sig, at standardbestemmelserne er rigtigt indgået, og at man i øvrigt er i stand til at leve op til de forpligtelser, der følger med brugen af standardbestemmelserne. Det er derfor vigtigt, at man sætter sig grundigt ind i indholdet af standardbestemmelserne.

Det er muligt at lade standardbestemmelserne være en del af en bredere kontrakt mellem to parter, ligesom det også er muligt at medtage andre bestemmelser eller yderligere garantier. Man bør imidlertid ikke foretage ændringer i standardbestemmelsernes indhold eller medtage andre bestemmelser, der direkte eller indirekte har betydning for standardbestemmelsernes indhold. Gør man dette, vil der ikke længere være tale om standardbestemmelser, der uden videre kan benyttes ved en overførsel. Se mere herom i afsnit 4.5. nedenfor.

4.5. "Ad hoc"-kontrakter

"Ad hoc"-kontrakter er kontrakter, der sprogligt og formmæssigt har et andet indhold end de standardbestemmelser om databeskyttelse, der er vedtaget af Kommissionen eller af en tilsynsmyndighed.

Fordelen ved at benytte en "ad hoc"-kontrakt kan være, at virksomheder og myndigheder får mulighed for selv at påvirke indholdet i en kontrakt.

Ulempen ved at benytte "ad hoc"-kontrakter er derimod, at overførsler baseret på disse kræver specifik godkendelse fra en kompetent tilsynsmyndighed. Der må endvidere påregnes en vis

sagsbehandlingstid ved godkendelse af "ad hoc"-kontrakter, da tilsynsmyndighederne vil være nødt til at foretage en konkret vurdering af, om der med kontrakten gives de fornødne garantier.

Ønsker man at udarbejde en "ad-hoc"-kontrakt, kan man med fordel tage udgangspunkt i Kommissionens standardbestemmelser, da "ad hoc"-kontrakter vil skulle indeholde mange af de samme elementer, hvis den skal kunne anses for at stille fornødne garantier.

5. Overførsel til usikre tredjelande m.fl. – særlige undtagelser

Forudsat at Kommissionen ikke har fastslået, at et tredjeland eller en internationale organisation er sikker (se afsnit 3), og forudsat at der ikke på anden vis kan gives de fornødne garantier (afsnit 4), kan en overførsel finde sted, hvis en af de særlige undtagelser, der omtales nedenfor er opfyldt.

Man skal være opmærksom på, at undtagelserne kun kan benyttes i et begrænset omfang. Tilsynsmyndighederne har således tidligere fastslået, at undtagelser, lig dem der nævnes nedenfor, skal fortolkes restriktivt, og at de ikke kan anvendes i forhold til overførsler, der må betegnes som 1) repeterede overførsler, 2) masseoverførsler eller 3) strukturelle overførsler.

5.1. Samtykke

En overførsel til et tredjeland kan finde sted, hvis den registrerede person har givet sit udtrykkelige samtykke til overførslen.

Dette betyder, at der skal være tale om en frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede. Herudover skal den registrerede informeres om de mulige risici, som overførslen kan medføre for den registrerede. Risikoen ved at overføre personoplysninger til et usikkert tredjeland – uden at der stilles fornødne garantier – kan bl.a. bestå i, at der i det pågældende tredjeland ikke nødvendigvis gælder regler om datasikkerhed, der f.eks. sikrer, at oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab mv.

Bemærk, at samtykke *ikke* kan anvendes ved offentlige myndigheders overførsel af personoplysninger til tredjelande.

5.2. Nødvendig af hensyn til indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt mellem den dataansvarlig og den registrerede

Hvis en overførsel af personoplysninger til et tredjeland er nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt mellem den registrerede og den dataansvarlige eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan kontrakt, kan en tredjelandsoverførsel finde sted.

Eksempel 4

Et dansk rejsebureau har indgået en aftale med en gruppe rejsende om at arrangere en rygsækrundrejse i Peru. I den forbindelse sender rejsebureauet de rejsendes navne til en lokal buschauffør i Lima, som skal køre de rejsende fra Lima til Machu Picchu.

Hvis det er en del af aftalen mellem rejsebureauet og gruppen af rejsende, at bureauet skal sørge for, at de rejsende bliver fragtet med bus fra Lima til Machu Picchu, da vil rejsebureauet kunne sende de rejsendes navne til den lokale buschauffør i Lima, hvis navnene er en forudsætning for, at chaufføren kan køre de rejsende til Machu Picchu.

Denne undtagelse kan i lighed med samtykke ikke benyttes ved offentlige myndigheders overførsel af personoplysninger til tredjelande.

5.3. Nødvendig af hensyn til indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt mellem den dataansvarlig og en anden fysisk eller juridisk person

En overførsel kan også finde sted, hvis overførslen er nødvendig af hensyn til indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt, der i den registreredes interesse indgås mellem den dataansvarlige og en anden fysisk eller juridisk person.

I modsætning til undtagelsen ovenfor, er det ikke en betingelse at kontrakten er indgået med den registrerede som part, men blot, at indgåelsen eller opfyldelsen af kontrakten er i den registreredes interesse.

Denne undtagelse kan heller ikke benyttes af offentlige myndigheder.

5.4. Nødvendig af hensyn til vigtige samfundsinteresser

Overførsler til tredjelande, der er nødvendige af hensyn til vigtige samfundsinteresser i EU-retten eller i national ret, kan finde sted.

Som eksempler på vigtige samfundsinteresser kan nævnes international udveksling af oplysninger mellem konkurrencemyndigheder eller udveksling af hensyn til folkesundheden, herunder i tilfælde af kontaktsporing i forbindelse med smitsomme sygdomme.

Eksempel 5

En dansk statsborger bliver efter en ferie i Burkina Faso indlagt med symptomer på Ebola virus. Da den pågældende borger har rejst med en gruppe amerikanske statsborgere, vælger de danske sundhedsmyndigheder at tage kontakt til de amerikanske sundhedsmyndigheder for at orientere dem om det mulige tilfælde af Ebola. I den forbindelse overføres der oplysninger om den danske statsborger.

Da der er en vigtig samfundsinteresse – i såvel EU og USA – i at begrænse antallet af smittede med en potentiel meget dødelig sygdom som Ebola, må overførslen i denne situation siges at være nødvendig af hensyn til vigtige samfundsinteresser.

5.5. Nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares

Herudover kan en tredjelandsoverførsel finde sted, hvis det er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Ved *retskrav* forstås domme og afgørelser truffet af administrative myndigheder og som er anerkendt i EU.

5.6. Nødvendig for at beskytte vitale interesser

En tredjelandsoverførsel kan endvidere finde sted, hvis overførslen er nødvendig for at beskytte den registrerede eller andre personers vitale interesse.

Eksempel 6

En dansk kvinde bliver under en ferie i Brasilien fundet bevidstløs på gaden og bliver i den forbindelse indlagt på et lokalt sygehus. Under indlæggelsen har det brasilianske sygehuset – til brug for behandlingen – behov for nogle specifikke sundhedsoplysninger fra Danmark.

Da det er i den indlagte kvindes vitale interesse, at hun modtager en så god og korrekt behandling som muligt, kan der overføres oplysninger fra de danske sundhedsmyndigheder til det brasilianske sygehus.

5.7. Overførsel fra et register

En tredjelandsoverførsel kan også finde sted, hvis den sker fra et register, der, ifølge EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, er beregnet til at informere offentligheden, og som er tilgængeligt for offentligheden generelt eller for personer, der kan godtgøre at have en legitim interesse heri.

Overførslen må dog ikke omfatte alle personoplysninger eller hele kategorier af personoplysninger i et register. F.eks. vil en anmodning om overførsel af alle helbredsoplysninger for personer af en bestemt religiøs overbevisning i et offentligt register ikke lovligt kunne finde sted.

5.8. Interesseafvejning med passende garantier

Som den sidste undtagelse kan en tredjelandsoverførsel finde sted, hvis en overførsel er nødvendigt af hensyn til vægtige legitime interesser, som forfølges af den dataansvarlige, og hvis den registreredes interesser eller rettigheder ikke går forud for disse interesser.

Bestemmelsen kan alene anvendes i enkelte tilfælde, og bl.a. kun hvis der er tale om et begrænset antal registrerede, og hvis ingen af de øvrige undtagelser i afsnit 5.1. – 5.7. kan anvendes.

Endvidere kræves det, at den dataansvarlige foretager en vurdering af personoplysningernes karakter, formålet med og varigheden af behandlingen, situationen i oprindelseslandet, tredjelandet og det endelige bestemmelsesland, og på baggrund heraf kan garantere en fornøden databeskyttelse.

Udover ovennævnte betingelser er det et krav, at den kompetente tilsynsmyndighed underrettes om overførelsen, og at den registrerede underrettes om de vægtige interesser, som begrundet overførelsen.

Undtagelsen kan ikke anvendes af offentlige myndigheder og må i øvrigt antages kun at blive benyttet i meget begrænset omfang.

6. Kvikguide til tredjelandsoverførsel

1. Tredjelandsoverførsel?

- Overvej om de pågældende oplysninger er personoplysninger, om der sker en overførsel, om overførslen sker til et tredjeland eller en international organisation og om de fire essentielle europæiske garantier overholdes.
- Hvis dette er tilfældet, så gå videre til næste boks.

2. Iagttagelse af forordningen?

- Overvej om alle forordningens regler overholdes inden tredjelandsoverførsel påtænkes.
- Hvis dette er tilfældet, så gå videre til næste boks.
- Hvis dette ikke er tilfældet, kan overførslen ikke ske.

3. Overførsel til sikre tredjelande?

- Undersøg om tredjelandet eller den internationale organisation er vurderet af Kommissionen som sikkert.
- Hvis dette er tilfældet, kan du uden videre overføre oplysningerne.
- Hvis dette ikke er tilfældet, så gå videre til næste boks.

4. Overførsel til usikre tredjelande?

- Undersøg om der er fastsat fornødne garantier for tredjelandsoverførslen.
- Hvis dette er tilfældet, kan overførslen lovligt ske.
- Hvis dette ikke er tilfældet, så gå videre til næste boks.

5. Særlige undtagelser?

- Overvej om tredjelandsoverførslen kan ske ved anvendelse af de særlige undtagelser i forordningen.
- Hvis dette er tilfældet, kan overførslen lovligt ske.
- Hvis dette ikke er tilfældet, kan overførsel ikke ske.